

Utredning om kommunesammenslåing Asker, Røyken og Hurum

Presentasjon for kommunestyret 10. mai 2016

Mandat og rammebetingelser

- Deloitte og Telemarksforskning har på oppdrag fra Asker, Røyken og Hurum kommuner utredet spørsmålet om kommunesammenslåing for disse tre kommunene
- Rapporten er i stor grad bygget på foreliggende dokumentasjon, tidligere utredninger og statlige føringer for kommunereformen
- Utredningen tar sikte på å besvare problemstillinger som er særlig relevante for Asker, Røyken og Hurum i denne fasen av prosessen
- Våre vurderinger er foretatt med grunnlag i hovedmålsetningene for kommunereformen og «Kriterier for god kommunestruktur»
- I tillegg er det langsiktige perspektivet, behovet for omstilling i offentlig sektor og mulige endringer i kommune- og fylkesinndelingen vektlagt

Lokaldemokrati

Kommunereformen skal styrke lokaldemokratiet. Større kommuner skal kunne få overført flere oppgaver. Med større kommuner vi også behovet for interkommunale samarbeid gå ned og kontrollen over tjenestene flyttes tilbake til kommunestyret

- Bedre forutsetninger for at lokalpolitikkerne kan ta ansvar for den helhetlige samfunnsutviklingen
- Større mulighet til å påvirke nasjonale og regionale vedtak
- Opprettholdelse av et levende lokaldemokrati gjennom nærdemokratiske organer
- Styrking av demokratiet gjennom økt handlingskraft
- Kommunesektoren som reell motvekt til staten
- Flere innbyggere per folkevalgt
- Den direkte kontakten mellom velger og folkevalgt bli svekket
- Vanskeligere å komme gjennom nåløyet for mindre partier
- Interessen for å ta på seg politiske verv og delta i den lokalpolitiske debatten kan gå ned
- Innbyggerne kan få en svakere forståelse av lokalpolitikken
- Politiske saker kan bli mer kompliserte og medføre at administrasjonen får mer makt

Funksjonelt samfunnsutviklingsområde

Et sentralt mål med kommunereformen er at kommestrukturen skal samsvare med funksjonelle bo- og arbeidsmarkedsområder. I dag skaper tettstedsoppsplitting og flerkommunale byområder utfordringer knyttet til både tjenesteproduksjon, samfunnsutvikling og demokratisk styring.

- En storkommune på vestsiden av Oslofjorden vil ha bedre muligheter til å framtvinge beslutninger som bedrer samferdselsløsningene og kollektivtilbudet
- Geografisk balanse i kommunestrukturen rundt Oslofjorden – legger til rette for en helhetlig politikk
- Helhetlig planlegging og utbygging av boligområder med tilhørende tjenester og næringsområder
- Videreføring av flersenterstrukturen som alle tre kommunene legger til grunn for sine utbyggingsplaner i dag.
- Mer variert nærings sammensetning – kommunene utfyller hverandre
- Noen områder vil bli prioritert foran andre. Det kan bli kamp mellom de ulike tettstedene
- Flersenterstrukturen medfører at det skal drives stedsutvikling på flere steder samtidig
- Sterke lokale interesser internt i en ny kommune kan medføre at det likevel blir vanskelig å føre en helhetlig politikk
- Selv om de tre kommunene slår seg sammen vil man være avhengig av et godt samarbeid med Drammen og Bærum

Tjenesteproduksjon

Nærhet til skoler, barnehager, sykehjem, omsorgsboliger, bibliotek mv. er viktig for innbyggerne. Fremtidig tjenestestruktur vil kunne endre seg når man ser større områder under ett. En større kommune forventes å gi mer spesialiserte oppgaver med behov for kapasitet og ny kompetanse.

- Bedre betingelser for rekruttering og opprettholdelse av fagmiljøer, spesielt i Røyken og Hurum.
- Mer slagkraftige kompetansemiljøer
- Tilstrekkelig avstand til de man skal yte tjenester for og det blir færre habilitetsspørsmål
- Statlige reformer medfører at det kommunale hjelpeapparatet skal ivareta stadig flere og mer omfattende behov
- For å få til et godt helhetlig individuelt tilpasset tjenestetilbud, kreves ekstra innsats, ressurser og kompetanse
- Reduserte muligheter for varierte arbeidsoppgaver, og mindre rom for generalistene
- Flere ledernivå og større avstander i organisasjonen med flere ledernivåer
- Større avstand mellom brukerne og det kommunale hjelpeapparatet – redusert kjennskap til lokale forhold
- Lengre reisevei ved flytting av kommunale tjenester
- Ulike saksbehandlingssystemer- større investeringskostnader ved overgang til ett felles system
- Endringer og omstillinger for ansatte i de tre kommunene – uro og usikkerhet

Nye oppgaver til større kommuner

Regjeringen har et mål om å flytte flere oppgaver til kommunene. En kommunestruktur med større kommuner vil legge grunnlaget for å overføre flere oppgaver fra fylkeskommune, fylkesmannen og staten. Med flere oppgaver blir kommunene styrket som lokaldemokratiske organer.

- En ny og større kommune vil være i posisjon til å enten overta nye oppgaver fra fylkeskommune, fylkesmannen eller stat og vil kunne søke på forsøksordninger
- Nye oppgaver til kommunene vil gjøre lokalpolitikken mer interessant og bidra til å styrke lokaldemokratiet
- Nye oppgaver til kommunene kan sikre bedre helhet i tjenestetilbudet overfor barn, unge og sårbare grupper
- Foreliggende stortingsmeldinger om nye oppgaver til større kommuner og oppgaver til regionalt folkevalgt nivå (ny fylkesinndeling) gir få konkrete føringer for hvilke oppgaver kommunene vil få

Økonomi – oppsummering for effekt frie inntekter (inkl. éngangsmidler)

	I mill. kr	I % av brutto driftsinntekter 2015
Effekt nytt inntektssystem (fra 2016-2017)	-9,6	-0,2 %
Økonomiske virkemidler (engangsstøtte)	70,0	1,1 %
Effekt frie inntekter år 1-15 (årlig, 2020-2034)	17,6	0,3 %
Effekt frie inntekter etter år 20 (årlig)	-8,8	-0,1 %

- -9,6 mill. kr fordelt slik: -4,4 mill. for Asker, -6,1 mill. for Røyken og 0,9 mill. kr for Hurum
- «Skjermingsregel» (overgangsordning) for basistilskuddet: 6,6 mill. på årsbasis for Asker, 6,2 mill. for Røyken og 5,3 mill. for Hurum
- 70 mill. = 40 mill. i tilskudd til dekning av éngangskostnader + 30 mill. i reformstøtte
- Inndelingstilskuddet = komp. for bortfallet av to basistilskudd (à 13,2 mill. i 2016)

«Langtidseffekten» på -8,8 mill. i frie inntekter framkommer slik:

For perioden etter inndelingstilskuddet:

	Endring mill. kroner
Basistillegg	-16,8 (=7,9-24,7)
Opphopning	1,2
Sone	0,4
Nabo	0,7
Veksttilskudd	5,8
Inntektsutjevning	-
Endring i rammetilskuddet (fast)	-8,8

Veksttilskudd – en sammenslått kommune vil være «i posisjon» til å få utløst det

- Røyken 10,7 mill. kr i år
- En sammenslått kommune ville fått 16,4 mill. i veksttilskudd (i år)
- Veksttilskudd beregnes ikke inn i inndelingstilskuddet, men i morgen (kommuneproposisjonen for 2017) kommer vurderinger og eventuelt forslag til om veksttilskuddet skal innlemmes
- I fall: Inndelingstilskuddet for en eventuell sammenslått Asker / Røyken / Hurum *kan* da bli avkortet med 5,8 mill.

Effektiviseringspotensial administrasjon - illustrasjonsberegninger

Effektiviseringspotensial beregnet til rundt 20 mill. kr

	Innbyggere 1.1.16	Netto driftsutgifter (kr per innbygger)	Netto driftsutgifter (mill. kr)
Asker	60 106	3 962	238,1
Røyken	21 492	3 734	80,3
Hurum	9 413	4 465	42,0
Sum	91 011	3 960	360 420
Effektiviseringspotensial			
Asker, Røyken og Hurum			20,6

Samlet vurdering

En sammenslått kommune bestående av Asker, Røyken og Hurum innfrir hovedmålsetningene for kommunereformen og kriteriene for god kommunestruktur. Utfordringene som kan oppstå ved en sammenslåing er håndterbare.

- En sammenslått kommune bestående av Asker, Røyken og Hurum vurderes å:
 - Utgjøre et funksjonelt samfunnsutviklingsområde som kan løse kommunenes felles utfordringer når det gjelder samferdsel, boligutbygging, næringsutvikling og vern av grøntområder
 - I større grad enn i dag ivareta helhet og få større gjennomslagskraft i saker som griper inn i innbyggernes hverdag
 - Få tilgang på kapasitet og høy kompetanse i tjenesteytingen, mulighet til å etablere og videreutvikle spesialiserte tilbud, og framstå som en attraktiv arbeidsplass med mange utviklingsmuligheter for medarbeiderne
 - Være tilstrekkelig robust til å overta flere oppgaver fra fylke og stat
 - Ha gode forutsetninger for å utvikle velfungerende nærdemokratiske ordninger
- Utfordringene ved en sammenslåing ligger i at:
 - Avstandene i kommunen blir større
 - Noen områder må prioriteres foran andre
 - Det blir færre politiske verv
 - De økonomiske gevinstene er små i et langsiktig perspektiv
 - Man vil være avhengig av et samarbeid med Drammen og Bærum for å få gjennomslag

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte Network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.